

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Toekomst van de mestintermediar

Naam: R. H. van der Linde

Datum: 02/06/2021

Studentnummer: 3029685

Opleiding: Bedrijfskunde en Agribusiness AD

Onderwijsinstelling: Aeres Hogeschool Dronten

Begeleider: Frans van Erp

Tweede lezer: Tjerk Geersing

Voorwoord

Voor mijn studie Bedrijfskunde en Agri-food business AD, loop ik stage bij Vink BV in Dwingeloo. Ik zit op dit moment in het 2^e jaar van de studie, dit is ook het laatste leerjaar. Mijn stage is een onderdeel van het afstuderen. Ik loop 2 dagen in de week stage, op maandag en op dinsdag. Tijdens deze dagen voer ik verschillende werkzaamheden uit voor Vink. En ik schrijf mijn afstudeerwerkstuk over de toekomst van de mestintermediair, dit is relevant omdat Vink sinds kort SWW Agro heeft overgenomen en dit gaat onder andere over het vervoeren van mest.

Het steeds vernieuwende mestbeleid is voor de afnemer, leverancier en vervoerder zeer belangrijk. In het mestbeleid staan de regels en wetten over mest. Doordat het mestbeleid steeds vernieuwd en Vink BV hier elke dag mee te maken, is dit het voor Vink interessant om te weten hoe het mestbeleid in elkaar steekt en wat er verandert.

Graag wil ik een aantal mensen bedanken voor de kennis en ondersteuning tijdens het schrijven van mijn afstudeerwerkstuk. Als eerste mijn stagebegeleider Harm Tel voor de ondersteuning tijdens het schrijven van mijn afstudeerwerkstuk en de stageplaats. Daarnaast wil ik Aline Nienhuis-Zinger bedanken voor de kennis, geduld en ondersteuning bij het schrijven van mijn afstudeerwerkstuk. Als laatste wil ik Frans van Erp bedanken voor de begeleiding vanuit school en de extra informatie.

Naam: Rosanne van der Linde
Wanneperveen, 15-03-2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Samenvatting.....	4
Afkortingen, begrippenlijst/definities	6
Hoofdstuk 1 - Inleiding	7
Hoofdstuk 2 - Aanpak	8
2.1 Het bedrijf.....	8
2.2 Afbakening.....	8
2.3 Doelgroep	8
Theoretisch kader	9
2.4 Het mestbeleid en waarom er regels zijn over mest.....	9
2.5 Huidige regels mestbeleid in Nederland	11
2.6 Nieuwe regels mestbeleid in Nederland	13
2.7 Opzet en uitwerking	16
Hoofdstuk 3 - Resultaten.....	18
Hoofdstuk - 4 Eigen visie op de aanpak en de verkregen resultaten	20
Hoofdstuk 5 - Conclusie & Aanbevelingen	21
Bronnenlijst	24
Bijlage 1 – Organogram	25
Bijlage 2 – De Interviews	26

Samenvatting

Vink BV het stagebedrijf heeft SWW Agro in zijn geheel overgenomen en heeft zich compleet gevestigd in Dwingeloo. De medewerker van SWW Agro die de mestadministratie verzorgt zit bij Vink op kantoor omdat de planning van SWW wordt verzorgd door een medewerker van Vink. Hierdoor ben ik in aanraking gekomen met SWW. “Samenwerken in een eerlijke keten” is de slogan waar SWW voor staat. Door de connectie met SWW is dit onderzoek van start gegaan, want wat betekent het steeds wijzigende mestbeleid voor SWW in de toekomst?

Wat is de toekomst van de mestintermediair in het wijzigend mestbeleid?

De bovenstaande hoofdvraag wordt beantwoord door de volgende deelvragen:

1. Welke kansen zijn er als mestintermediair in de mestsector?

Een nieuwe dienstverlening aanbieden.

2. Welke bedreigingen zijn er door het wijzigend mestbeleid voor de mestintermediair?

Het mestbeleid is te ingewikkeld, de leverancier en afnemer gaan dus stoppen i.v.m. werkplezier. Want de leverancier kan het dan niet meer betalen. De kosten voor SWW zijn door het wijzigend mestbeleid ook omhooggegaan door, GPS etc.

3. Hoe kunnen mestintermediairs inspelen op het steeds vernieuwende mestbeleid?

De afnemer en leverancier meer adviseren, zodat het duidelijker wordt. En de mestruimte bereken voor een partij zodat er nog beter geadviseerd kan worden en er een pakket kan worden aangeboden. Dus nieuw dienstverlening zoals bemestingsadvies. SWW kan ruimte gaan berekenen voor dierlijke mest maar ook kunstmest. En advies in welke mestsoort op welk gewas. Dit kan worden gerealiseerd door de mest te blenden. Mest op maat voor iedere partij.

Er is geen directe invloed op de overheid, door een lidmaatschap bij Cumela (brancheorganisatie) is er wel meer betrokkenheid.

Het vooronderzoek is aan de hand van literatuur uitgewerkt. Er zijn veel belanghebbenden bij mest en iedere partij heeft andere belangen, dus ook allemaal invloeden, het is niet los van elkaar te zien. Er zijn gebruiksnormen opgesteld om milieuvervuiling te voorkomen.

De volgende onderwerpen zijn aanbod gekomen: Derogatie, regels voor bodemgebruik, fosfaatreductieplan, regels voor mestverwerkingsplicht, regels voor het vervoeren, de opslag en het mengen en verhandelen van mest. En ook de gebruiksnormen zijn toegelicht.

Het huidige mestbeleid: Het mestbeleid gaat de overgang naar een circulaire landbouw ondersteunen. Door verbindingen tussen akkerbouw en veehouderij te leggen is dit mogelijk.

Bij dierlijke mest moet er aan een aantal voorwaarden worden gehouden, de geldende regels voor intermediairs zijn toegelicht.

Het nieuwe mestbeleid is ook toegelicht, dit is gedaan door middel van stukjes uit de kamerbrief te gebruiken

Bij de resultaten is te zien dat er een externe partij voor de afnemer en de leverancier de mestregels uitrekt: het mestbeleid is te ingewikkeld voor zowel de leverancier als afnemer. De belangen verschillen van iedere partij. Het mestbeleid biedt qua wet- en regelgeving verduidelijking en het biedt een basis, maar veroorzaakt ook grote verschillen in belangen van de eerdergenoemde partijen. Hiervoor kan SWW mest op maat aan bieden.

De leverancier heeft overschot en de afnemer heeft te kort aan mest. De vervoerder (SWW) denkt aan de belangen van beide partijen. Door de huidige gebruiksnormen wordt er op dit moment roofbouw gepleegd op de landbouwgronden. De stikstof- en fosfaattoestand op de percelen worden onvoldoende bij bemest, verruiming van de gebruiksnormen zou daarom geen overbodige luxe zijn.

De bedreigingen van het mestbeleid is dat het teveel kost, het is te ingewikkeld, de kwaliteit van de landbouwgrond gaat achteruit en partijen vinden de overheid onbetrouwbaar.

Er is baat bij balans m.b.t. de kosten en de NPK. Alle partijen willen plezier houden aan het werk, maar door de vele regels en de vele kosten wordt het hele plaatje anders.

Het mestbeleid biedt duidelijkheid voor alle partijen, maar vergroot wel de kloof tussen de verschillende belangen.

De vervoerder zou meer duidelijkheid kunnen schaffen door advies te geven, ook is het dan mogelijk om de goede NPK's op de landbouwgrond te krijgen door mest op maat dus precisielandbouw.

Afkortingen, begrippenlijst/definities

Mestintermediair: Bij afvoer van mest, dient de mestintermediair de administratie bij te houden van o.a. de aan- en afvoer van mest.

Precisielandbouw: hierbij krijgen de planten of dieren met behulp van technologie heel nauwkeurig wat ze nodig hebben. Het verschil met klassieke landbouw is dat er per veld wordt gekeken wat er moet gebeuren en bij precisielandbouw gebeurt dit per vierkante meter of per plant.

VDM: Vervoersbewijs dierlijke mest

SWW: SWW Agro

Grondgebondenheid: een volledig grondgebonden melkveehouderij en rundvleesveehouderij.

Bedrijven uit andere veehouderijen kunnen kiezen tussen een grondgebonden bedrijfsvoering of het afvoeren van alle mest die zij produceren.

AFW: Afstudeerwerkstuk

I.V.M: In verband met

NPK: De verzamelnaam van stikstof (N), fosfaat (P_2O_5) en kali (K).

Hoofdstuk 1 - Inleiding

Voor mijn studie Bedrijfskunde & agri- food business AD loop ik stage bij Vink BV Dwingeloo. Om te kunnen afstuderen maak ik voor Aeres Hogeschool Dronten een afstudeerwerkstuk. Dit werkstuk gaat over de toekomst van de mestintermediair. Dit werkstuk is opgebouwd uit verschillende hoofdstukken. Het laatste hoofdstuk gaat over mijn conclusie en aanbeveling voor Vink BV.

Vink BV, hierna Vink, is een aannemers- en loonbedrijf gevestigd in Dwingeloo. Het bedrijf is in 1966 opgericht en in 2007 overgenomen door de familie Wijntjes. Vink heeft een NIWO Transportvergunning, het NIWO VIHB certificaat, een NVWA-bewijs van registratie en een Privacyverklaring. De meeste medewerkers van het bedrijf zijn VCA gecertificeerd.

Vink is in de jaren flink gegroeid en heeft nu ongeveer 60 werknemers. In 2020 heeft familie Wijntjes SWW Agro, in die tijd gevestigd in Oosterwolde overgenomen. SWW Agro is gespecialiseerd in het verhandelen en vervoeren van mest.

Naast (agrarisch) transport vervoert het bedrijf ook (dierlijke) meststoffen. Het bedrijf mag zich om die reden mestintermediair noemen.

SWW Agro is in zijn geheel overgenomen en heeft zich compleet gevestigd in Dwingeloo bij Vink. De medewerker van SWW Agro die de mestadministratie verzorgt zit bij Vink op kantoor omdat de planning van SWW wordt verzorgd door een medewerker van Vink. Hierdoor ben ik in aanraking gekomen met SWW. "Samenwerken in een eerlijke keten" is de slogan waar SWW voor staat.

De mestadministratie en andere (administratieve) werkzaamheden gebeuren bij Vink op kantoor. Door mijn stage bij Vink is SWW Agro in beeld gekomen. Op het gebied van mest zijn er veel regels, dit wordt genoemd in het steeds vernieuwende mestbeleid. In dit onderzoek wordt er gekeken naar de nieuwe regels in 2021 in vergelijking van 2020 en wat voor invloed dit heeft voor SWW. Er wordt dus gekeken naar het steeds wijzigend mestbeleid voor de toekomst.

De afbakening van het onderzoek is het mestbeleid en welke invloed dit heeft op het mesttransport. Welke invloed heeft het mestbeleid op het mesttransport, dus voornamelijk de vervoerder. Dit is onder andere opgebouwd naar aanleiding van het VDM dat de chauffeurs invullen. Dus de afnemer en leverancier worden ook benoemd, omdat SWW daarmee te maken heeft, want je kunt het niet los van elkaar zien. Het gaat in dit onderzoek alleen over de vloeibare mest. Het doel van het mestbeleid is voorkomen van de nitraten (door uitspoeling) in drinkwater.

Het mestbeleid wordt onderzocht omdat SWW een mestintermediair is en veel mest transporteert. Ik onderzoek de invloed van het mestbeleid op de afnemer, leverancier en de vervoerder zodat er een duidelijk beeld komt wat dit voor de toekomst van SWW betekent.

De hoofd- en deelvragen maken het duidelijk welk antwoord er wordt gezocht binnen dit onderzoek en dus wat er onderzocht wordt.

Wat is de toekomst van de mestintermediair in het wijzigend mestbeleid?

De hoofdvraag wordt beantwoord door de volgende deelvragen:

Welke kansen zijn er als mestintermediair in de mestsector?

Welke bedreigingen zijn er door het wijzigend mestbeleid voor de mestintermediair?

Hoe kunnen mestintermediairs inspelen op het steeds vernieuwende mestbeleid?

2.1 Het bedrijf

De aanleiding van Vink om SWW over te nemen is dat er voor de klant een compleet pakket aangeboden kan worden, SWW is een soort aanvulling voor Vink, niet alleen mest uitrijden op het land maar ook het vervoer van mest. Het mestbeleid verandert constant en snel, wat zijn de kansen/bedreigingen/wat voor invloed heeft dit op het verdienmodel?

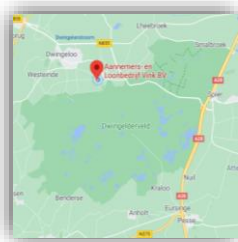
2.2 Afbakening

Het mestbeleid betreft dus vele partijen, met allemaal invloeden, het kan niet los van elkaar worden gezien, want zowel de vervoerder, transporteur en ontvanger hebben er eveneens mee te maken. Uiteindelijk is ervoor gekozen om te schrijven waar SWW mee te maken heeft, dus als transporteur. En dan ingezoomd op de vloeibare mest.

De leverancier van de mest is vaak een veehouder of een mestverwerker. De overige betrokkene op het VDM is bijvoorbeeld wanneer er mest geladen wordt bij een klant van de Samenwerking (Bedrijf waar Vink mee samen werkt). De vervoerder is in dit geval SWW Agro, dit is de mestintermediair. De afnemer kan een akkerbouwer zijn, maar ook particulier, veeboer, een mestverwerker, zoals het bedrijf Deeterink.

De mestmarkt is net als bij de doelgroep. Vraag en aanbod van mest van bijvoorbeeld: koe, vleeswaren, rosé, varken en witvlees.

Mijn aanpak voor dit onderzoek is mijn afstudeer werkstuk in gedeeltes inleveren, feedback verwerken en Aline Nienhuis - Zinger vragen voor informatie. Daarna het onderzoek afmaken doormiddel van interviews. De interviews worden afgenomen met nauw betrokken personen bij het mestbeleid. De resultaten geef ik weer in een tekst en één grafiek. De interviews geven belangrijke resultaten want dit zijn klanten van SWW en ook SWW zelf geeft antwoord op de vragen.

8

Theoretisch kader

2.4 Het mestbeleid en waarom er regels zijn over mest

Er zijn veel belanghebbenden bij mest en iedere partij heeft andere belangen, SWW Agro is een mestintermediair en er wordt uit het oogpunt transport geschreven omdat SWW producten transporteert.

Het mestbeleid betreft vele partijen, dit zijn alle sectoren in de land- en tuinbouw, dus ook allemaal invloeden, het is niet los van elkaar te zien, ik heb ervoor gekozen om het uit het oogpunt van SWW te schrijven als transporteur.

Schoon water is belangrijk voor de gezondheid van dieren en planten, maar ook voor de mensen. Om de waterkwaliteit te beschermen zijn er Europese afspraken, omdat de rivieren en kanalen door verschillende landen stromen. Deze afspraken staan in de Europese nitraatrichtlijn en in de kaderrichtlijn water.

Er staan in de nitraatrichtlijn en in de kaderrichtlijn water doelen, deze moeten EU-landen halen. Er staat in beschreven wat de landen daarvoor moeten doen. De doelen zijn bedoeld om te voorkomen dat de stoffen uit mest het grond- en oppervlaktewater vervuilen. Het gaat om de stoffen stikstof en fosfaat. Om de doelen te behalen mogen de landen voor een deel zelf bepalen.

De maatregelen die in Nederland gelden staan in de meststoffenwet (MSW). Hieronder vallen: de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (URM), het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (UBM), het Besluit Gebruik Meststoffen (BGM) en de Uitvoeringsregeling Gebruik Meststoffen (UGM). (Wegwijs in het mestbeleid | RVO.nl | Rijksdienst, 2018)

Derogatie

In Nederland mogen veehouders onder voorwaarden van de EU meer dierlijke mest gebruiken dan in de Nitraatrichtlijn staat. Dit kan omdat er relatief groot verlies van stikstof naar de lucht gaat. En hierdoor er hogere opbrengst is van het grasland.

Vanggewas

De maïsteelt op zand- en lössgrond zorgt voor uitspoeling van stikstof. Er blijft veel stikstof in de bodem achter. Om dit te voorkomen wordt er direct na de oogst een vanggewas geteeld.

Grasland

Als er grasland scheurt, komt er veel organische stikstof vrij. Dit neemt het ingezaaide gewas weer op. Alleen als er te laat wordt ingezaaid na het vernietigen spoelt er wel veel stikstof uit.

Het mestbeleid geldt voor de leverancier, afnemer en vervoerder. In het transport wordt er een VDM gebruikt om alle gegevens die nodig zijn op te schrijven. Dit wordt doorgevoerd en uiteindelijk verwerkt op RVO.nl hier zijn dan ook alle gehalten en andere gegevens te vinden.

De regels voor bodemgebruik

De regels over mest uitrijden en gebruiken zijn de kern van het mestbeleid. Dit zorgt ervoor dat er zo min mogelijk uitspoeling van mest is. Er zijn drie soorten maximale hoeveelheden voor gebruik van mest, stikstof en fosfaat op landbouwgrond. De drie soorten hoeveelheden worden gebruiksnormen genoemd, dit zorgt ervoor dat elk gewas de beste hoeveelheid mest krijgt. De gebruiksnormen zijn uit onderzoek (wetten.nl - Regeling - Meststoffenwet - BWBR0004054, 2021):

- Gebruiksnorm voor stikstof uit dierlijke mest.
- Gebruiksnorm voor stikstof uit alle mestsoorten.
- Gebruiksnorm voor fosfaat uit alle mestsoorten.

Naast de bovenstaande normen zijn er ook regels wanneer er uitgereden mag worden.

De regels van mestproductie

Er mag in Nederland niet meer geproduceerd worden dan een bepaald maximum. Hiervoor zijn een fosfaat- en stikstofplafond. Om te voorkomen dat Nederland niet meer produceert dan de plafonds,

zijn er een aantal regelingen die grenzen aangeven. Eén zo'n regeling is het aantal dieren dat de landbouwers voor productie mogen houden.

Fosfaatreductieplan

Na het melkquotum heeft de Nederlandse veehouderij meer fosfaat geproduceerd dan mag. Daarom was er in 2017 een fosfaatreductieplan. Op twee manieren moest de fosfaatproductie verlaagd worden. Veehouderijen moesten minder vrouwelijke runderen houden. En het fosfor in het voer van de mengvoerbedrijven moest naar beneden. Om dit structureel onder het maximum te houden, is in 2018 het fosfaatrechtenstelsel in gegaan. Een melkveehouder mag niet meer fosfaat met melkvee produceren dan het aantal fosfaatrechten dat hij heeft.

Regels voor mestverwerkingsplicht

Er zijn 3 gebruiksnormen, hierdoor kunnen veehouders soms niet alle geproduceerde mest van hun dieren kwijt op eigen grond. In het Mestverwerkingsstelsel van 2014 staat een bepaald percentage dat landbouwers van dit overschot moeten laten verwerken. Dit kan bijvoorbeeld door mestkorrels te laten maken, het overschot te verbranden of het exporteren. Hierdoor krijg je een goede afzet. Om evenwicht op de mestmarkt te krijgen, wil de overheid ervoor zorgen dat de druk op gebruiksnormen afneemt.

Regels voor het vervoeren, de opslag, het mengen en verhandelen van mest

Dit is voor het tegen houden van schadelijke gevolgen van overbemesting. Er is ook registratie en controle van mest die in omloop is. Bij mestvervoer is dit een meldplicht, dit geldt ook als er wordt geïmporteerd of geëxporteerd. Hierdoor is er bekend waar de mest naartoe gaat en vandaan komt. Vervoerde mest moet worden gewogen, bemonsterd en geanalyseerd worden, om de verspreiding van besmettelijke dierziekten tegen te gaan. Er zijn regels voor mengen van de mest, zodat er geen afvalstof in de grond komt. SWW is een vervoerder, er wordt gewerkt met een VDM, dit staat voor vervoersbewijs dierlijke meststoffen. (Mest | RVO.nl | Rijksdienst, z.d.)

Hieronder staat een overzicht van de soorten mest welke SWW voornamelijk vervoert. De mest van varkens en rundvee zijn de meest voorkomende. Uit de onderstaande afbeelding blijkt dat in Nederland meer varkens- en rundvee mest wordt gebruikt en de vaste pluimveemest wordt meestal geëxporteerd naar het buitenland.

	Drijfmest van varkens en rundvee (10% droge stof)	
	• Gebruik als meststof op akkerland (voornamelijk drijfmest van rundvee)	» Emissiearm gebruik als meststof op akkerland of weideland
	• Anaerobe vergisting of covergisting (minimaal 50% mest)	
	– Digestaat	» Hoger gehalte ammoniumstikstof, emissiearm gebruik
	• Scheiding van drijfmest of digestaat	
	– Vloeibare fractie	» Emissiearm gebruik als meststof met een verlaagd gehalte P_2O_5
	– Omgekeerde osmose	» Mineralenconcentraat (NK-meststof) en schoon water
	– Biologische zuivering	» Stikstof ontsnapt als onschadelijk gas N_2 , drijfmest wordt gebruikt als meststof, vloeibare afvalstof naar gemeentelijke afvalwaterzuiveringinstallatie voor verdere behandeling
	– Vaste fractie (20-40% droge stof, stapelbaar)	
	– Na pasteurisatie (zoals co-compostering, warmtebehandeling)	» Meststof van exportkwaliteit met verhoogd gehalte P_2O_5
	Vaste pluimveemest (> 40% droge stof)	
	• Gebruik als meststof op akkerland	» Meestal geëxporteerd naar Duitsland en Frankrijk
	• Verbranding (minimaal 60% droge stof)	» Groene stroom en as dat kan worden gebruikt als grondstof voor de productie van een PK-meststof. Stikstof en organische stof gaan verloren
	• Compostering (biothermisch drogen) van 40 tot 80% droge stof	» Voor volumevermindering en verhoging van niveau nutriënten, geschikt voor export
	• Mestkorrels of gecomposteerd	» Meststof van exportkwaliteit, mest met hoog gehalte nutriënten (> 80% droge stof)

Afbeelding 2, WUR Brochure, mestopties

2.5 Huidige regels mestbeleid in Nederland

Het mestbeleid gaat de overgang naar een circulaire landbouw ondersteunen. Bij circulaire landbouw wordt in de voedselketen efficiënt gebruik gemaakt van grondstoffen en reststoffen. Door verbindingen tussen akkerbouw en veehouderij te leggen is dit mogelijk.

Bij een gesloten kringloop is het belangrijk om te kijken naar de onderstaande punten omdat dit ervoor zorgt dat er daadwerkelijke een gesloten kringloop kan worden gecreëerd.

- Een duurzame sector
- Het verbinden van producenten en consumenten
- Innovatie

Dwarsverbindingen voor mest zijn:

- Verlies van nutriënten tot minimum beperken
- Bij mestverwerking, mestproducten op de vraag afstemmen
- Meststoffenproduct met hoog gehalte mineralen
- Bodemverbeteraar met hoog organisch koolstofgehalte

Dwarsverbindingen bij een diervoeder:

- Toename van gebruik van bijproducten voor een diervoeder, bijvoorbeeld voedselafval
- Afname van fosfaatgehalte in voer
- Ontwikkeling van nieuwe eiwitbronnen

Dwarsverbindingen bij geavanceerde landbouwmethodes:

- Precisie landbouw: juiste product, juiste tijdstip en juiste plaats
- Ontwikkeling van innovatieve technieken, real-time NIRS-analyses van mest en geoogste gewassen, plant- en bodemmetingen via drones en verdunning drijfmest voor het gebruiken
- Samenwerkingen tussen akkerbouwers en veehouders

Afbeelding 3, brochure mest - een waardevolle grondstof

Principes voor toename van het circulair gebruik van mest en nutriënten

- Verlies van nutriënten tot minimum beperken
- Akkerbouwers en veehouders verbinden
- Mestverwerking gericht op bodem/gewas en marktvraag
- Mest als grondstof voor de bio-economie

Afbeelding 4, Vink BV

Emissiearme gebruikstechnieken zorgen voor afname van het verlies van ammoniak.

Het verlies van nutriënten beperken tot het minimum

Onderstaande afbeelding geeft duidelijk weer hoe de nutriënten beperkt kunnen worden.

Regulering van mestgebruik in Nederland

Evenwichtige bemesting

Precies datgene gebruiken dat het gewas nodig heeft en rekening houdend met de nutriënten in de bodem.
Gebruik van meststoffen die lokaal beschikbaar zijn.

Gebruik van mest in het groeiseizoen

Gebruik van mest vanaf 1 februari t/m 1 september, (afhankelijk van type mest) tussenperiode: mestopslag (minimaal 7 maanden).
Het hele jaar door: gebruik is verboden wanneer de grond bevroren is of bedekt is met sneeuw.

Emissiearme stal, opslag en aanwendtechnieken

Dit resulteert in een minimaal verlies aan ammoniak, waardoor de bemestingswaarde van de mest toeneemt en de boer minder kunstmest nodig heeft.

Afbeelding 5, WUR Mestgebruik in Nederland

Akkerbouwers en veehouders met elkaar verbinden

Als er op de boerderij mestoverschot is kan dit naar andere boeren getransporteerd worden, meestal zijn dit akkerbouwers. In Nederland hebben meestal varkenshouderijen en pluimveebedrijven mestoverschotten, dit komt omdat zij minder land hebben. Transport is duur. De mogelijke transportafstand kan worden vergroot door het watergehalte te verminderen. Ook hangt de afstand af van de betaling van akkerbouwers, dus of het van toegevoegde waarde is. Geëxporteerde mest moet voldoen aan de gezondheidsvoorschriften voor dierlijke bijproducten, Verordening (EG) nr. 1069/2009, om veterinaire gezondheidsrisico's te verminderen. (WUR Mestgebruik in Nederland | z.d.)

Afbeelding 6 WUR, mestkosten, afvoer binnen NL, voor veehouder

Betaalbaarheid van mesttransport:

- Vloeibare mest tot 150 km
- Vaste mest tot 450 km

Afbeelding 7, WUR
Brochure, betaalbaarheid

Wat geldt voor SWW (intermediairs)

Bij dierlijke mest moet er aan een aantal voorwaarden worden gehouden.

- Registreren als vervoerder
- Vervoeren moet met AGR/GPS apparatuur
- De vracht moet worden gewogen
- De mest moet bemonstert worden
- Het monster moet worden geanalyseerd
- Het VDM moet worden ingevuld en opgestuurd naar RVO.

Het invullen van een VDM gebeurt met de leverancier en de afnemer. Voor de leverancier betekent dit dat het mesttransport vooraf moet worden aangemeld. Na het lossen moet de afnemer het transport binnen één werkdag melden bij het RVO.

Maximaal aanvoer per Ha: voor stikstof is dit 170 kilogram per ha landbouwgrond. In Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg is het 230 kilogram, maar dan moet er wel een derogatievergunning aanwezig zijn. En de andere provincies is het 250 kilogram.

De mest wordt vervoerd naar een akkerbouwer. Dit gebeurt omdat de akkerbouwer zelf geen vee heeft wat voor de mest zorgt en de gewassen van akkerbouwer hebben wel mest nodig.

Mest Omvang: Dit gaat over particulieren met mest en grond. Terwijl landbouwers zich aan veel regels moeten houden. Particulieren hoeven zich niet aan de regels te houden, alleen moet het wel geregistreerd worden. (Mest vervoeren in Nederland | RVO.nl | Rijksdienst, 2020)

De gebruiksnormen van mest

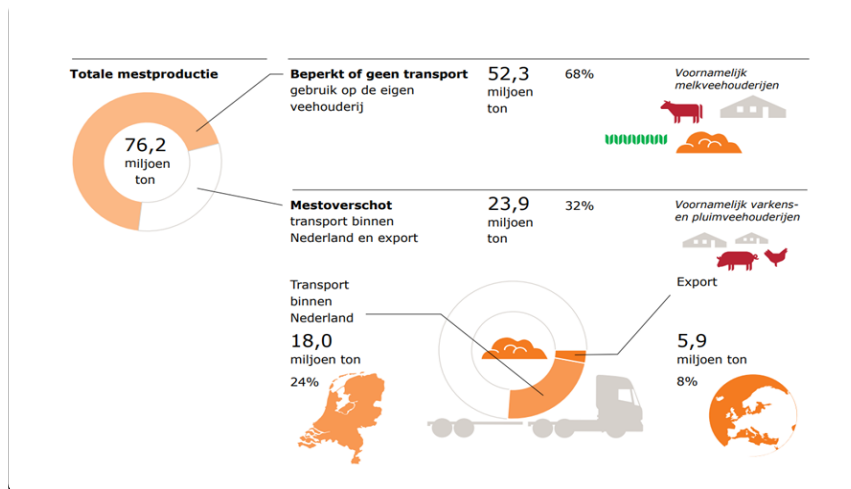
De gebruiksruijmt kan zelf worden berekend. Aan het begin van ieder jaar moet worden berekend hoeveel stikstof uit de dierlijke mest maximaal mag worden gebruikt op landbouwgrond. De formule is: Aantal hectare landbouwgrond op 15 mei x 170 kg stikstof uit dierlijke mest.

2.6 Nieuwe regels mestbeleid in Nederland

In deze paragraaf is te lezen wat de nieuwe regels zijn en wat dit betekent.

In de onderstaande afbeelding is te zien dat er 76,2 miljoen ton mest wordt geproduceerd. 68% wordt geproduceerd op een melkveehouderij en 32% op varkens- en pluimveehouderijen.

Het jaarlijkse mesttransport

Afbeelding 8, CBS-cijfers 2018, WUR

Kamerbrief 8 september 2020

Vanuit de overheid willen er veel naar meer grondgebonden landbouw waarin nutriëntenkringlopen worden gesloten. En een landbouw waarbij emissies worden beperkt en de kwaliteit van de bodem wordt verbeterd. Om hier te komen moeten de contouren worden uitgewerkt. Om daar te komen zal het gaan leiden tot ingrijpende keuzes. Een belangrijk aandachtspunt is: de vraag om uitzonderingen en eenvoud kunnen verminderen.

Ondernemers kunnen zich vanuit hun bedrijfstype niet altijd herkennen in het huidige mestbeleid. Er zijn bedrijven die een simpel mestbeleid willen en anderen willen juist graag onderscheiden en beloond worden voor het management dat ze voeren. De bedoeling is dat veehouders de keus krijgen.

Productie, toepassing en verwerking van mest

Er worden twee richtingen gezien in het mestbeleid. De grondgebonden veehouderij waarbij mest wordt toegediend op gronden, waarop het voer voor dieren wordt geproduceerd. De intensieve sectoren die hun dieren voeren met restproducten, waarvan de mest gebruikt wordt om hoogwaardige meststoffen te produceren. Hiermee kunnen akkers worden bemest dat de behoefte van gewas en bodem wordt voldaan.

Grondgebonden of regionale samenwerking en niet grondgebonden bedrijven waarbij de mest wordt afgevoerd en verwerkt. Voor ondernemers is het dan mogelijk om zelf een passende bedrijfsvisie te bedenken. Verder is een belangrijke factor de beschikbaarheid van geschikte landbouwgrond. Om te zorgen dat de bemesting in evenwicht is met de bedrijfseigenschappen moet er gebruik gemaakt worden van nieuwe technieken en innovatie. Hierdoor zal de hoeveelheid stikstof uit de mest op grond van de Nitraatrichtlijn en eventuele derogatie leidend zijn.

Grondgebondenheid staat centraal

In de brief van 23 december 2018 concludeerde minister Schouten dat het huidige mestbeleid te ingewikkeld en gedetailleerd is en fraudegevoelig is. Dat is de reden voor een herbezinning van het bestaande mestbeleid. Het nieuwe mestbeleid moet passen binnen de visie over kringlooplandbouw. Dus het verminderen van stikstofemissie en het verbeteren van de waterkwaliteit. Ook moet het nieuwe beleid dus eenvoudiger zijn.

Afvoer en verwerking van mest: in de meststromen moet er meer transparantie komen en van alle mest moet de verwerking van niet-grondgebonden bedrijven tot hoogwaardige mestproducten lijden.

Gebiedsgerichte aanpak waterkwaliteit: in de gebieden waar de grond- en oppervlakte-waterkwaliteit structureel achterblijft kan worden ingegrepen. Dit varieert van werken aan meer bewustwording tot beperkingen voor het telen van uitspoeling gevoelige gewassen, zoals maïs, prei en aardappelen.

Het beeld voor de toekomst is uiteindelijk een volledig grondgebonden melkveehouderij en rundveehouderij. Grondgebondenheid is het gelijkstellen van de mestproductie aan de mestplaatsingsruimte. Bij volledige grondgebondenheid kan ook gedacht worden aan een maximaal dieren per ha.

De intensieve veehouderij: gaat naar een systeem waarbij alle mest tot hoogwaardige mestproducten wordt verwerkt. Voor deze bedrijven is het wel mogelijk om te kiezen voor grondgebondenheid.

De intensieve veehouderij beschikken niet over voldoende eigen grond, hierdoor kiest er een groot deel voor verwerking van mest. De melkveehouders zullen in de meeste gevallen gestimuleerd worden om meer grondgebonden te worden. De intensieve bedrijven zullen alles afvoeren, het liefst naar dezelfde mestverwerker. Daarbij werkt het toe naar meer hoogwaardige bemestingsproducten en hierdoor kan het beter worden afgestemd op de behoeftes van de bodem. Dit kan dan weer bijdragen aan een eenvoudigere borging van de mestafvoer, waarbij de administratieve lasten verminderd kunnen worden. 100% verwerking van de mest kan wegen en bemonsteringskosten voorkomen. Zoals gebeurt bij SWW Agro.

(Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2020)

Samen bouwen aan een nieuw mestbeleid

Afbeelding 9 en 10 geven de contouren van het toekomstige mestbeleid aan.

Contouren nieuwe mestbeleid:

1. Grondgebondenheid:

- alle geproduceerde mest op eigen grond of op grond van een collega in (regionaal) samenwerkingsverband
- volledig voor melk- en rundvleesveehouderijen
- veehouders in andere sectoren kunnen hiervoor kiezen

2. Afvoer en verwerking van mest:

- niet-grondgebonden bedrijven zetten alle mest die zij produceren af
- meer transparantie in meststromen
- professionalisering van de mestverwerkingsketen

3. Gebiedsgerichte aanpak:

- een pakket aan gebieds- en teeltgerichte maatregelen
- voor gebieden waar de waterkwaliteit achterblijft

Afbeelding 10, contouren nieuw mestbeleid

Afbeelding 9, contouren nieuw mestbeleid

Nieuwe regels mestbeleid in Nederland. Een stukje toekomst mesttransport wordt hier dus verteld. En de verschillen tussen vervoerder, afnemer en leverancier. Met afbakening voor mesttransport.

De aanpassingen voor 2021

Vanaf 1 januari 2021 zijn er meerdere aanpassingen in het mestbeleid. De fosfaatklassen zijn veranderd, nieuwe regels voor bemesting, de stikstof gebruiksnorm is omlaaggegaan en de mesttransporten moeten digitaal worden aangemeld.

Hoeveel fosfaat bemest mag worden staat in de fosfaatgebruiksnorm. Sinds 2021 is er een nieuwe indicator voor de fosfaatbeschikbaarheid, het P-PAE getal. De huidige methode voor de bepaling op bouw en grasland vervalt. Vanaf 2021 wordt de gebruiksruijnte van fosfaat bepaald door het P-AL getal en CaCl₂ getal (ook wel P-PAE getal).

Bij de voorraadbepaling van dierlijke mest moet vanuit worden gegaan van de beschikbare analysegegevens. Dit zijn de analyses:

- Analyse van de mestvoorraad
- Analyseresultaten van de afgevoerde mest
- Forfaitaire waarden gebruiken

De stikstofgebruiksnorm is met 65 kilo per hectare omlaaggegaan. Dit geldt vanaf 2021 dus ook voor bedrijven op zand- en lössgrond.

De mesttransporten moeten na 2021 allemaal digitaal verwerkt worden, behalve de transporten binnen het bedrijf. Mesttransport van boer tot boer moet vooraf gemeld worden. En daarna moet de afnemer en de leverancier het binnen één werkdag bevestigen. Hierin moet de naam van de chauffeur staan. Bij boer tot boer transport hoeft er niet bemonsterd en gewogen worden.

2.7 Opzet en uitwerking

Vanuit hier (bovenstaand theoretisch kader) wordt er een koppeling met de toekomst van het mesttransport gemaakt.

Hoofdvraag:

Wat is de toekomst van de mestintermediair in het wijzigend mestbeleid?

Deelvragen:

Welke kansen zijn er als mestintermediair in de mestsector?

Welke bedreigingen zijn er door het wijzigend mestbeleid voor de mestintermediair?

Hoe kunnen mestintermediairs inspelen op het steeds vernieuwende mestbeleid?

Op basis van deze 3 deelvragen worden een aantal vragen opgesteld voor interviews met een afnemer, een leverancier en een vervoerder. Hoe deze personen tegen het mestbeleid en het mesttransport in de toekomst aan kijken.

Daarnaast worden de deelvragen uitgewerkt en aangevuld met literatuur. **Ook komt er een terugkoppeling in voor SWW.** Een Vervoersbewijs van dierlijke meststoffen bestaat uit een afnemer, leverancier en vervoerder. Dit wordt gebruikt in het mesttransport en is bij SWW dus erg belangrijk.

De interviews worden afgenomen met één leverancier, één afnemer en één vervoerder. Aan deze personen worden dezelfde vragen gesteld zodat er duidelijkheid komt over het beeld van het mestbeleid dat door afnemers, leveranciers en vervoerders wordt ervaren. De vragen van het interview staan hieronder gemeld.

Wat voor invloed heeft het mestbeleid op uw bedrijf?

Ervaart u overschot of te kort aan mest?

Welk voordeel heeft het mestbeleid voor u?

Wat voor nadeel ervaart u van het mestbeleid? Op welke manier?

Hoe ervaart u het huidige mestbeleid?

Wat vindt u van de huidige gebruiksnormen? (Ruimte voor stikstof, fosfaat)

Wat ziet u als grootste bedreiging van het mestbeleid? Wat baat u zorgen?

Vindt u dat het digitale VDM toegevoegde waarde heeft?

Welke onderwerpen ziet u graag terug in het toekomstige gewijzigde mestbeleid? (Wat vindt u belangrijk).

Hoe ziet u de toekomst, met betrekking tot steeds wijzigende mestbeleid, voor u?

Waar heeft u met uw positie in de mest vooral baat bij?

Hoe staat u als partij tegenover de overheid?

Vindt u dat het mestbeleid positieve invloed heeft op iedere partij? Waarom?

Hoofdstuk 3 - Resultaten

Er wordt nu per vraag gekeken naar de onderzoeksresultaten. Eerst wordt de vraag herhaalt, hierna staat het resultaat. De resultaten zijn gekoppeld aan de deelvragen. De interview vragen zijn gesteld aan afnemer: Kees Mulder, leverancier: Roelof Offerein en vervoerder: SWW Agro mestintermediair namens Harm Tel en Aline Nienhuis-Zinger, medewerkers van SWW. De vragen zijn gesteld en verder uitgewerkt als resultaat, zie bijlage 2. De leverancier en de afnemer zijn beide klanten van SWW, hier is bewust voor gekozen zodat er een duidelijk beeld kan worden geschept voor de toekomst van SWW.

Afnemer Kees Mulder vertelde dat hij 550 kuub afzet want dit is onder de marge rundvee drijfmest. Kees heeft 4 en 7 hectare in de buurt van zijn bedrijf om mest op af te zetten. Kees kan wel zelf bemesten, dan komt er 50 kuub per hectare vanuit eigen bedrijf op het land. En de rest wordt aangevoerd. Dit is handiger in verband met de logistiek, vanuit zijn eigen bedrijf wegrijden met de trekker is een te lange afstand.

Leverancier Roelof Offerein vertelde dat hij 160 melkkoeien heeft en een vaste klant is van SWW. Door de vele koeien moet er veel mest afgevoerd worden, want de opslagruimte thuis is voor de hoeveelheid mest te klein.

Onderstaande resultaten zijn gekoppeld aan de deelvragen en in de conclusie wordt het hele antwoord gegeven. De deelvragen:

1. Welke kansen zijn er als mestintermediair in de mestsector?
2. Welke bedreigingen zijn er door het wijzigend mestbeleid voor de mestintermediair?
3. Hoe kunnen mestintermediairs inspelen op het steeds vernieuwende mestbeleid?

Wat voor invloed heeft het mestbeleid op uw bedrijf?

De mest wordt afgevoerd met zoveel mogelijk hoge gehalten, zodat er ruimte op het bedrijf komt aan de hand van de formules. De mestregels worden door een andere partij uitgerekend, anders is er geen overzicht meer. De vervoerder is de schakel tussen leverancier en afnemer en is daarom voor beide partijen het eerste aanspreekpunt. Dit kan in de praktijk een grote uitdaging zijn, omdat de belangen van deze partijen op veel vlakken erg uiteenlopend zijn. Het mestbeleid biedt qua wet- en regelgeving verduidelijking, maar veroorzaakt ook grote verschillen in belangen van eerdergenoemde partijen. En er mag te weinig stikstof en fosfaat op het land.

Ervaart u overschot of te kort aan mest?

De leverancier ervaart overschot, de afnemer ervaart te kort aan mest en de vervoerder beide. De vervoerder denkt aan de belangen van beide partijen.

Welk voordeel heeft het mestbeleid voor u?

Iedereen heeft dezelfde regels, dus het biedt duidelijkheid voor alle partijen, alle wet- en regelgeving is terug te vinden. Het biedt een basis.

Wat voor nadeel ervaart u van het mestbeleid? Op welke manier?

Het is veel geregeld en het kost veel geld. Het huidige mestbeleid veroorzaakt ook grote belangenverschillen bij alle betrokken partijen. Grond is schaars, de vraag naar grond is enorm. Door de huidige gebruiksnormen wordt er op dit moment roofbouw gepleegd op de landbouwgronden. De stikstof- en fosfaattoestand op de percelen worden onvoldoende bij bemest. Per oogst wordt er

meer stikstof-, fosfaat- en kali geoogst (een suikerbiet is deze nutriënten nodig om te kunnen groeien) dan dat erbij bemest mag worden.

Hoe ervaart u het huidige mestbeleid?

Het is te ingewikkeld, hierdoor wordt het uitbesteedt.

Wat vindt u van de huidige gebruiksnormen? (Ruimte voor stikstof, fosfaat)

Met fosfaat wordt de grond steeds armer gemaakt. Er wordt momenteel te weinig met NPK bemest om de kwaliteit van de gronden op pijl te houden, denk aan de fosfaat- en stikstoftoestand in de grond. Met één goede oogst suikerbieten wordt er meer stikstof en fosfaat geoogst, dan dat er aangewend mag worden.

Wat ziet u als grootste bedreiging van het mestbeleid? Wat baat u zorgen?

Het kost veel geld en de gevolgen hiervan, de overheid heeft heel veel invloed, het mestbeleid is erg ingewikkeld en de kwaliteit van de landbouwgrond gaat achteruit.

Vindt u dat het digitale VDM toegevoegde waarde heeft?

Voor de afnemer en leverancier heeft het digitale VDM minder gevolgen als voor de vervoerder. De digitale VDM wordt een hele uitdaging. De vervoerder is al druk bezig met de voorbereidingen van de E-VDM. Alleen in theorie kunnen zaken er prachtig uitzien die in praktijk niet werken. De grootste zorg voor het digitale VDM is de planning in combinatie met de weersomstandigheden. Vooraf moeten vrachten aangemeld worden, zoveel uur van tevoren, maar wat als het weer onderweg omslaat?

Welke onderwerpen ziet u graag terug in het toekomstige gewijzigde mestbeleid? (Wat vindt u belangrijk).

Meer drijfmest op eigen land kwijt kunnen. En verruiming van de gebruiksnormen.

Hoe ziet u de toekomst, met betrekking tot steeds wijzigende mestbeleid, voor u?

Het grootste gevaar is de overheid, het plaatje van de kosten moet wel te betalen zijn en het plezier in het werk moet wel blijven.

Waar heeft u met uw positie in de mest vooral baat bij?

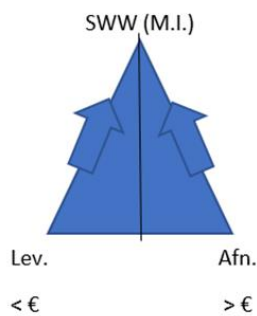
Balans in de kosten en bijdragen. Maar ook balans in het NPK zodat de grond niet wordt uitgeput, dit is voor iedere partij belangrijk.

Hoe staat u als partij tegenover de overheid?

De leverancier staat er heel erg kritisch tegen over, er gaan te veel dingen verkeerd. Er is geen eenduidig beleid in. De maatregelen in de sector moeten zo zijn dat er draagvlak voor is. Als het niet gedragen wordt hebben de maatregelen weinig zin. De vervoerder geeft aan dat er een mestbeleid moet zijn, regelgeving is belangrijk. Maar wanneer er regels bedacht worden, moeten deze ook juist en proportioneel gehandhaafd worden... Ook hier is de balans zoek. Mest is een prachtige voeding voor ons voedsel, geen vergif. De afnemer past zich aan want het beleid wordt voor iedereen gewoon bepaald.

Vindt u dat het mestbeleid positieve invloed heeft op iedere partij? Waarom?

Het biedt duidelijkheid voor alle partijen, maar vergroot wel de kloof tussen de verschillende belangen.

Afbeelding 11, Rosanne van der Linde

Deze afbeelding geeft duidelijk weer hoe iedere partij betrokken is met het mestbeleid. Want uit de interviews komt dat de mestintermediair wil rijden, de leverancier wil zo min mogelijk betalen voor het afvoeren van de mest en de afnemer wil geld betalen voor mest met goede gehalten. Goede gehalten zijn belangrijk voor zijn grond, door mest kunnen de gewassen op het land beter groeien.

Hoofdstuk - 4 Eigen visie op de aanpak en de verkregen resultaten

Door de interviews is er een duidelijk beeld gevormd hoe alle partijen een rol spelen in het mestbeleid en hoe dit in de toekomst eruit gaat zien. Het mestbeleid werkt steeds meer naar het sluiten van kringlopen, grondgebondenheid en aandacht voor afvoer en verwerking van mest. Uit de interviews blijkt dat er grote verschillende belangen zijn, maar dat alle drie de partijen vinden dat er meer boerenverstand moet worden gebruikt en dat er regels moeten komen welke werkbaar zijn. Ook geven de partijen aan dat de overheid dus hele grote invloed heeft.

Naast de dierlijke mest heb je natuurlijk ook kunstmest, waar je mee te maken hebt. Er mag per ha die wordt aangegeven bij RVO een aantal kg stikstof en fosfaat aan wenden. Daar is dus ook rekening mee te houden, omdat er steeds gestreefd wordt naar precisie landbouw.

Er wordt steeds meer gedigitaliseerd, maar voor de vervoerder zorgt dit voor zorgen. En de vervoerder is niet alleen, want alles digitaal is ook niet ideaal volgens de afnemer.

De afnemer en de leverancier hechten beide veel waarde aan plezier in het werk. Dit vind ik persoonlijk heel mooi om te horen. Je moet iets doen waar je plezier in hebt en dat is soms lastig te realiseren door alle regels. In mijn ogen is het belangrijk om rekening te houden met iedere partij en dat er veel regels zijn, dus voor niemand is het gemakkelijk. Alle partijen geven aan dat er veel regels zijn en dat lastig is.

Als er wordt gekeken naar de contouren van het steeds wijzigend mestbeleid en hoeveel impact dit heeft op ondernemingen in de sector, is het belangrijk dat alle partijen op de hoogte zijn van de nieuwe regels. De afnemer, vervoerder en leverancier moeten het wel samen doen, want het is niet los van elkaar te zien.

De overheid bedenkt en brengt de regels naar buiten, dit komt heel makkelijk over, maar dit is het zeker niet in de praktijk. De grondgebondenheid sluit mooi aan op de leverancier, maar dit is voor de afnemer juist weer niet positief. De niet-grondgebonden bedrijven moeten dan alle mest afvoeren, dit kost dus heel veel geld. Gebiedsgerichte aanpak is voor velen een goede oplossing, want niet overal in Nederland gaat het niet goed met de waterkwaliteit. Terwijl in het huidige mestbeleid wel het hele land erop afgerekend wordt. De vervoerder zou hierop in kunnen spelen.

De afnemer en de leverancier willen plezier in het werk houden, maar de regels worden steeds strakker. Mijn visie is dat de boeren open staan voor precisielandbouw en werken aan het verbeteren van de wereld. Maar dit moet op een realistische manier vanuit de overheid en dat gebeurt niet altijd. Het lijkt mij een goed idee dat de overheid en iemand met boerenverstand hier samen een goede en werkzame oplossing voor vinden, denk aan de NPK, met de grond gaat het niet goed. En ook dat niet alleen de 'boeren' schuld hebben en worden afgeknepen.

De reflectie op mijn onderzoek: Door Harm Tel ben ik in contact gekomen met een afnemer en een leverancier. Ik ben bij beide langs geweest om persoonlijk de vragen te stellen en een duidelijk beeld te scheppen. De interviews gingen allemaal heel gemoedelijk. Wel merkte ik dat er irritatie is naar de overheid toe en dat ze zich niet gehoord voelen. Nadat ik de vragen had gesteld ben ik het uit gaan typen. Het waren hele open mensen en willen ook graag de visie uitspreken. SWW kan in de mestmarkt inspelen op de aanwendruimtes, want dit wordt duidelijk aangegeven als een probleem. Ik kijk goed terug op mijn interviews, maar ook op het hele onderzoek. Het verschil tussen het huidige en toekomstige mestbeleid is duidelijk geworden. En ik heb fijn kunnen samenwerken met mijn stage bedrijf en de afnemer en leverancier. Als ik nog een keer een onderzoek ga schrijven zou ik dit eerder in een schooljaar doen, want op het einde moet er nog van alles gebeuren. Want het kost echt heel veel tijd. Maar ik heb het zeker met plezier gedaan en ik heb met fijne mensen gewerkt.

Hoofdstuk 5 - Conclusie & Aanbevelingen

De mestintermediair (SWW) wil mest rijden. Dit kan alleen als er een leverancier en een afnemer is. Logisch, maar er is wel een strijd. De belangen van de leverancier wijken af van die van een afnemer.

De leverancier betaald veel voor het afvoeren van de mest en de afnemer ontvangt hier geld voor. Dus de omgekeerde wereld van wat er bijvoorbeeld gebeurt in de supermarkt: daar betaald de afnemer voor het product. De leverancier wil om die reden zo min mogelijk betalen en de afnemer zo veel mogelijk ontvangen. Daarbij moet de mestintermediair ook nog iets verdienen: de kosten van transport, vrachtwagen aanschaf, dieselolie, chauffeur, systeemkosten en kosten van wegenbemonsteren en nog winstmarge voor SWW. Omdat er veel partijen bij betrokken zijn met allemaal andere belangen. Er gaat veel geld om in mest.

Een leverancier krijgt regels opgelegd hoeveel mest er afgevoerd moet worden. Dit is afhankelijk van het aantal beesten i.c.m. met aantal hectares grond. De leverancier wil zo veel mogelijk Fosfaat en Stikstof van zijn bedrijf afvoeren tegen zo min mogelijk geld.

Dus de leverancier heeft baat bij meer aanwendruimte op zijn eigen grond, zodat hij minder hoeft af te voeren. De kwaliteit van zijn eigen grond behouden. Baat bij een lage ophaalbijdragen, want dit is een grote kostenpost. Ook heeft een leverancier baat bij meer aanwendruimte bij de afnemer. Want meer vraag, betekent een lagere afhaalbijdrage. De leverancier wil dus zo veel mogelijk stikstof en fosfaat afvoeren tegen een zo'n laag mogelijk tarief terwijl de afnemer zo min mogelijk stikstof en fosfaat wil aanvoeren tegen een zo'n hoog mogelijk tarief. Daarbij moeten de gehalten ook nog in verhouding zijn Stikstof (N), Fosfaat (P) en Kali (K), ook wel NPK's genoemd. Dit moet dus hoofdzakelijk vanwege de huidige gebruiksnormen maar ook om het gewas goed te laten groeien.

Een afnemer (vaak een akkerbouwer) ziet het aanvoeren van de mest mede als winstgevendende post. Naast voedingsstoffen voor bijvoorbeeld het gras, is het ook een lucratieve bezigheid. De afnemer wil een goede verhouding stikstof, fosfaat en kali. Mede omdat de wet- en regelgeving aangeeft hoeveel kg er per ha aangewend mag worden, maar ook omdat zijn gewas dit nodig is voor een juiste ontwikkeling en groei. Het is aan de mestintermediair de juiste mestverhouding (fosfaat, kali, stikstof) te leveren aan de afnemer. Daarbij moet de prijs mee kunnen concurreren. Hoe meer vraag, hoe lager de afzetprijs. Mest afzetten in het voorjaar is daarom goedkoper. Omdat er dan de gewassen moeten gaan groeien.

Dus de afnemer heeft baat bij hogere afleverbijdrage, baat bij meer aanwendruimte, want de gewassen vragen meer Fosfaat en Stikstof dan dat erbij gevoed wordt en zo raakt de grond uitgeput. En meer aantallen gewassen om te verkopen is meer winst. Of meer voer voor de dieren. De kwaliteit van de grond blijft beter, de achtergebleven stikstof en fosfaat waardes na oogst blijven beter op pijl. Een afnemer heeft grote baat bij een gezond stuk grond want grond is schaars.

SWW wil rijden met de vrachtwagens, dit is pendelen in het voorjaar en in het najaar in de put rijden. SWW wil winst maken en het gehele jaar een goede geldstroom, want het personeel is er ook het hele jaar. Ook wil SWW zo min mogelijk wet- en regels want dit kost veel, denk aan bemonsteren en de systemen. Een gezonde mestmarkt is belangrijk, want de afnemer en leverancier moeten ook tevreden zijn. Ook is maatwerk leveren heel belangrijk, de stikstof en fosfaat verhoudingen. Dit kan alleen wanneer SWW zelf de putruimte heeft.

Er wordt in opslagen gereden, omdat je dan de verhouding stikstof kali fosfaat kunt blenden. Op die manier wordt het fosfaat/stikstof plafond dicht gegooit. Het beste is 4.25kg per ton Stikstof. Dit zit normaliter niet in rundveemest. Daarom wordt er vaak door gemengd. Daarbij poepen de koeien en varkens ook door in de winter en mag er niet gelost worden op landbouwgrond. Er mag worden bemest tussen 1 februari en 15 september. SWW huurt een opslag en deze wordt volgereden in het najaar. Dan is er een hoger tarief omdat SWW ook putten moeten huren.

Aan mest hangen zoveel regels dat het meer lijkt op gif, terwijl het voor de grond juist een heel voedzaam product is. Zonder dit product is eigenlijk geen optie.

Bij de resultaten is te zien dat er een externe partij voor de afnemer en de leverancier de mestregels uitrekent. Dit gebeurt omdat het mestbeleid te ingewikkeld is. De belangen verschillen van iedere partij, dit draait ook vaak om geld. Het mestbeleid biedt qua wet- en regelgeving verduidelijking en het biedt een basis, maar veroorzaakt ook grote verschillen in belangen van de eerdergenoemde partijen.

De leverancier heeft overschot en de afnemer heeft te kort aan mest. De vervoerder (SWW) denkt aan de belangen van beide partijen. Door de huidige gebruiksnormen wordt er op dit moment roofoverbouw gepleegd op de landbouwgronden. De stikstof- en fosfaattoestand op de percelen worden onvoldoende bij bemest, dus er moet meer mest aangewend worden.

De bedreigingen van het mestbeleid is dat het teveel kost, het is te ingewikkeld, de kwaliteit van de landbouwgrond gaat achteruit en de overheid.

Er is baat bij balans m.b.t. de kosten en de NPK. Alle partijen willen plezier houden aan het werk, maar door de vele regels en de vele kosten wordt het hele plaatje anders.

Het mestbeleid biedt duidelijkheid voor alle partijen, maar vergroot wel de kloof tussen de verschillende belangen.

Mijn aanbevelingen voor SWW:

Hoofdvraag: Wat is de toekomst van de mestintermediair in het wijzigend mestbeleid?

1. Welke kansen zijn er als mestintermediair in de mestsector?

Een nieuwe dienstverlening aanbieden:

- Als het jaar rond is een balans maken van vraag & aanbod i.v.m. de mestopslag.
- Het blenden van de mest naar de gebruiksnormen, voor de kwaliteit van de landbouwgrond.
- Balans creëren voor de mestmarkt van eigen afnemers en leveranciers. Zodat iedereen tevreden is.

2. Welke bedreigingen zijn er door het wijzigend mestbeleid voor de mestintermediair?

Er gaat veel geld in om, het kost de leverancier veel geld om af te voeren, door vele regels zou het plezier in het werk van de leverancier weggaan. Als boeren stoppen komt er minder werk voor SWW. De overheid is ook een grote bedreiging, voor alle betrokken partijen, door de vele regels.

Het mestbeleid is te ingewikkeld, de leverancier en afnemer gaan dus stoppen i.v.m. werkplezier. Want de leverancier kan het dan niet meer betalen. De kosten voor SWW zijn door het wijzigend mestbeleid ook omhooggegaan door, GPS etc.

3. Hoe kunnen mestintermediairs inspelen op het steeds vernieuwende mestbeleid?

De afnemer en leverancier meer adviseren, zodat het duidelijker wordt. En de mestruimte bereken voor een partij zodat er nog beter geadviseerd kan worden en er een pakket kan worden aangeboden.

Dus nieuw dienstverlening zoals bemestingsadvies. SWW kan ruimte gaan berekenen voor dierlijke mest maar ook kunstmest. En advies in welke mestsoort op welk gewas. Dit kan worden gerealiseerd door de mest te blenden. Mest op maat voor iedere partij.

Er is geen directe invloed op de overheid, door een lidmaatschap bij Cumela (brancheorganisatie) is er wel meer betrokkenheid.

De regels veranderen constant, dus op de hoogte zijn van de regels is belangrijk en het scheelt fouten. Ook kunnen de klanten dan goed advies krijgen.

De leverancier wil dus zo veel mogelijk stikstof en fosfaat afvoeren tegen een zo'n laag mogelijk tarief terwijl de afnemer zo min mogelijk stikstof en fosfaat wil aanvoeren tegen een zo'n hoog mogelijk tarief. Als mestintermediair is er dan de taak om beide partijen tevreden te houden en dat iedereen tevreden is, ook SWW zelf. Goed communiceren is hierbij erg belangrijk.

De belangen van de afnemer en leverancier zijn nu beter in beeld, blijf hier goed op inspelen. Zo is iedereen tevreden en weet SWW beter wat te verwachten is.

De opslagen zijn erg belangrijk, hier kan aan verdiend worden, want de opslagen gaan enorm toenemen als de mest van grondgebonden melkveebedrijven niet meer vervoerd mag worden buiten een straal van 25 kilometer. Dit betekent i.v.m. de weersomstandigheden dat er veel buffers nodig zijn. En als de mest in de toekomst toch van het bedrijf af moet is dit voor SWW een hele grote winst en kan hier goed op ingespeeld worden. Ook zijn putten/opslagen van groot belang, want zo kan de mest met de goede gehalten worden gemixt. Zo worden de klanten tevreden gehouden en wordt er ook gehouden aan de wet- en regelgeving.

De vervoerder zou meer duidelijkheid kunnen schaffen door advies te geven, ook is het dan mogelijk om de goede NPK's op de landbouwgrond te krijgen door mest op maat dus precisielandbouw.

Bronnenlijst

Wegwijs in het mestbeleid | RVO.nl | Rijksdienst. (2018). RVO.nl.

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/mest/wegwijs-het-mestbeleid>

W.U.R. (z.d.). Mest - een waardevolle grondstof. wur. Geraadpleegd op 8 december 2020, van

<https://edepot.wur.nl/498087>

User, S. (z.d.). SWW Agro B.V. - Home. SWW Agro. Geraadpleegd op 8 december 2020, van

<https://www.swwagro.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (2020, 9 september). Kamerbrief contouren toekomstig mestbeleid. Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/08/kamerbrief-contouren-toekomstig-mestbeleid>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (2020a, september 8). Factsheet Contouren nieuw mestbeleid. Rapport | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/09/08/factsheet-contouren-nieuw-mestbeleid>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (2020c, september 28). Plannen kabinet nieuw mestbeleid. Mest | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mest/plannen-kabinet-nieuw-mestbeleid>

Hoeveel mest gebruiken. (2019). RVO.

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/11/Hoeveel%20mest%20uitrijden%20hoe%20rekent%20u%20dat%20uit%2028-11-19%20v1.pdf>

Forse aanscherping mestregels. (2020, 12 december). Nieuwe Oogst.

<https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2020/12/12/forse-aanscherping-mestregels>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (2020c, september 9). Kamerbrief contouren toekomstig mestbeleid. Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

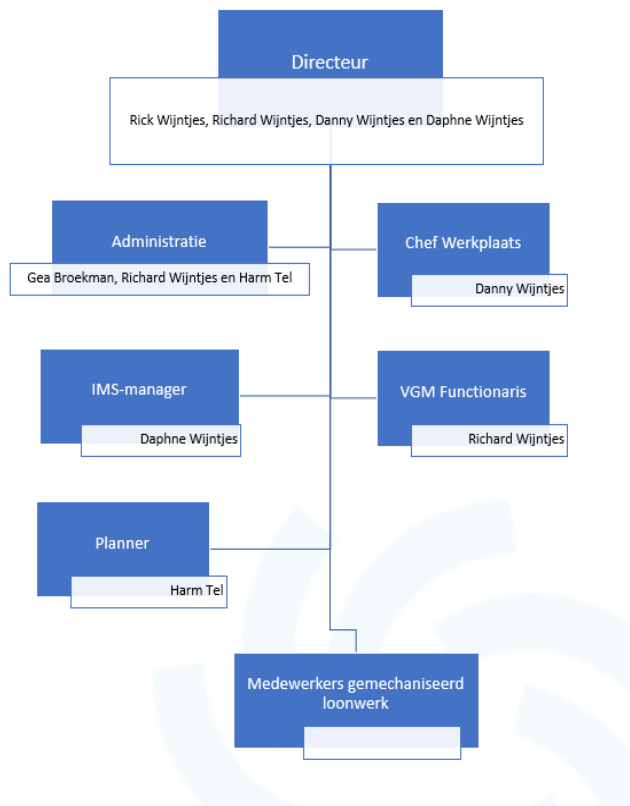
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/08/kamerbrief-contouren-toekomstig-mestbeleid>

Mest vervoeren in Nederland | RVO.nl | Rijksdienst. (2020). RVO.

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/mest/mest-vervoeren-nederland>

Bijlage 1 – Organogram

Het overzicht van Vink BV in de vorm van een organogram.

Bijlage 2 – De Interviews

Wat voor invloed heeft het mestbeleid op uw bedrijf?

Leverancier: Het mestbeleid is sturend geworden. Je mag maar een maximaal hoeveelheid mest zelf gebruiken en de rest moet je afvoeren. Ik probeer mest met hogere gehalten af te voeren zodat ik zelf aan de hand van de formules ruimte krijg. Ik laat dit uitrekenen en dat is leidend. Ik heb een hekel aan onenigheid daarover, dus als ik het laat uitrekenen is het direct goed. En daarom houdt hij zich aan de regels, want als je dat niet doet komt de overheid met extra regels. Op het eigen land mag meer mest op, want dat kan het zeker aan, maar door het beleid mag er niet meer mest op. De reden van het uitbesteden is: anders raak ik overzicht kwijt door steeds vernieuwde regels. En als ik daar iedere keer mee bezig moet zijn raak ik het plezier in mijn bedrijf kwijt.

Vervoerder: Wet- en regelgeving biedt duidelijkheid aan alle partijen: iedereen weet precies wat de regels zijn. Dit geldt dus ook voor het huidige mestbeleid.

De mestintermediair is de schakel tussen vraag- (afnemer) en aanbod (leverancier) van de mest en dan is het van groot belang dat alle partijen tevreden zijn: de afnemer en de leverancier. De mestintermediair moet zichzelf echter ook niet vergeten. De vervoerder is de schakel tussen leverancier en afnemer en is daarom voor beide partijen het eerste aanspreekpunt. Dit kan in de praktijk een grote uitdaging zijn, omdat de belangen van deze partijen op veel vlakken erg uiteenlopend zijn. Het mestbeleid biedt qua wet- en regelgeving verduidelijking, maar veroorzaakt ook grote verschillen in belangen van eerdergenoemde partijen.

De regels voor het vervoer van mest zijn zeer streng en erg kostbaar. Denk aan dure GPS- en weeginstallaties maar ook de aanschaf en onderhoud van een monstrekabinet. Administratief komt er ook veel bij kijken.

Afnemer: Op moment nog niet erg want het bedrijf is extensief. Maar wij hebben wel last dat er te weinig Stikstof en Fosfaat op het land mag.

Ervaart u overschot of te kort aan mest?

Leverancier: Overschot, één zesde deel mag ik zelf niet gebruiken en moet worden afgevoerd.

Vervoerder: s Winters ervaren wij een overschot en in het voorjaar ervaren wij een tekort aan mest.

Het uitrijden van mest is seizoensgebonden: van half februari tot half september mag mest geïnjecteerd worden. Echter, vee produceert ook mest in de winter. Mest opslaan in een mestsilo of -bassin biedt uitkomst. Dit is in praktijk een hele uitdaging. Plaatselijke politiek, denk aan gemeentes, maakt het onmogelijk mestopslagen buiten een agrarisch bouwblok te bouwen. Deze regels zijn zo streng en strikt, dat het bij de meeste gemeentes alleen is toegestaan een opslag te bouwen op een bedrijfserf van een leverancier of afnemer zelf. De meeste ondernemers zitten daar niet op te wachten, omdat dit ruimte van het bouwblok vraagt.

Wanneer het hele jaar door mest weggereden wordt, biedt dat in onze ogen grote voordelen. Niet alleen voor de cashflow van een intermediair zelf, de mestintermediair kan het gehele jaar zijn auto's laten rijden. Het biedt ook tijdens het uitrijdseizoen grote voordelen: de mest zit in de drukste uitrijdperiode in het afzetgebied. Er kan tijdens het bemestingsseizoen in een zeer korte periode veel mest weggezet worden. Het is daarbij mogelijk meerdere mestsoorten in een opslag 'te blenden' zodat de verhouding NPK gunstiger uitkomt. Door tussentijds te analyseren kan er gestuurd worden op de verhouding NPK's in een opslag. Voor zowel een leverancier als afnemer, is dit een win-win situatie.

Afnemer: Te kort, er moet aangevoerd worden. Het vee op dit bedrijf produceert veel te weinig mest voor het land wat moet worden bemest.

Welk voordeel heeft het mestbeleid voor u?

Leverancier: Iedereen heeft dezelfde regels. Maar ik heb liever meer mest in het bedrijf. Het gras kan meer zijn, als er meer mest op mag. Het pakket voorwaarden wordt steeds zwaarder. Ik wil mijn kwaliteit grond behouden, maar door de regels kan dit niet.

Vervoerder: Het biedt duidelijkheid voor alle partijen, alle wet- en regelgeving is terug te vinden. Het biedt een basis.

Afnemer: De regels gaan een beetje langs hen heen omdat het meeste wat met de regels te maken heeft wordt uitbesteed. Geen overname en is geen toekomst. Het bedrijf is nu in balans met uitbreiding niet. Het mestbeleid zorgt ervoor dat er goede mest op ons land kan komen en dat de kwaliteit van de grond goed blijft. Want grond is schaars.

Wat voor nadeel ervaart u van het mestbeleid? Op welke manier?

Leverancier: Het mestbeleid kost veel geld. Liever meer mest op het land dan dat er stikstof gekocht moet worden. Er wordt 1000 kuub mest per jaar afgevoerd. Er is meer aanwendruimte op eigen grond nodig, zodat er minder hoeft afgevoerd te worden.

Vervoerder: Het huidige mestbeleid kost veel geld (dure GPS-systemen, programma's om mestbonnen aan te melden richting RVO) en de overheid is een onbetrouwbare partner. De overheid kan de intermediair verplichten bepaalde investeringen te doen omdat wet- en regelgeving verandert, om vervolgens van mening te veranderen. Dit is in praktijk meerdere keren gebeurd.

Het huidige mestbeleid veroorzaakt ook grote belangenverschillen bij alle betrokken partijen. Grond is schaars, de vraag naar grond is enorm. Door de huidige gebruiksnormen plegen wij op dit moment roofbouw op landbouwgronden. De stikstof- en fosfaattoestand op de percelen worden onvoldoende bij bemest. Per oogst wordt er meer stikstof-, fosfaat- en kali geoogst (een suikerbiet is deze nutriënten nodig om te kunnen groeien) dan dat erbij bemest mag worden. De wereldbevolking groeit, alle monden moeten gevoed worden en met dit beleid plegen wij roofbouw, geen precisie-landbouw.

Afnemer: Het is mooi dat er mest aan kan worden gevoerd. En het is betaalbaar, wij krijgen er zelfs iets voor terug. Zoals voedzame grond. Het administratieve werk valt mee, want wij besteden het uit. Maar het is zeker heel veel geregeld. Het nadeel is nu dat er te weinig stikstof en fosfaat op het land mag, hierdoor wordt de grond uitgeput.

Hoe ervaart u het huidige mestbeleid?

Leverancier: Ingewikkeld, het wordt steeds strakker. Het is een soort strik om de nek, iedere keer komen er weer extra voorwaarden.

Vervoerder: Het huidige mestbeleid is in theorie prachtig maar werkt in de praktijk niet: het veroorzaakt een onbalans in de markt. Het is werkbaar, maar werkt zeker niet optimaal. Wij zijn voor precisie-landbouw en een goede balans in de mestmarkt.

Afnemer: Elk jaar ongeveer hetzelfde. Er zijn weer nieuwe regels bijgekomen en vaak is dit niet positief. Wij zouden bijvoorbeeld wel een hogere afleverbijdrage willen. Onze voorkeur gaat uit naar rundvee drijfmest. Maar dit kan niet altijd door de gehalten of het is er niet of je krijgt er te weinig voor.

Wat vindt u van de huidige gebruiksnormen? (Ruimte voor stikstof, fosfaat)

Leverancier: Met fosfaat maken we nu de grond steeds armer. De roep van de landbouw wordt slecht gehoord in Den Haag. De marge is weggesneden. Marges moeten omhoog, zodat de boer ook wat kan verdienen. Er is meer stikstof nodig om het gras beter te laten groeien.

Vervoerder: Ook wij vinden milieu en duurzaamheid belangrijk. Gebruiksnormen zijn mede opgesteld omdat voorheen veel nitraat na het uitrijden uitspoelde en rechtstreeks in het drinkwater terecht kwam. Dit mag absoluut niet de bedoeling zijn.

Echter, naar onze mening bemesten wij momenteel te weinig NPK om de kwaliteit van de gronden op pijl te houden, denk aan de fosfaat- en stikstoftoestand in de grond. Met één goede oogst suikerbieten oogsten wij meer stikstof en fosfaat, dan dat er aangewend mag worden. Om die reden vinden wij dat de huidige gebruiksnormen in 'theorie' werkt (gedachtegang milieu), maar in de 'praktijk' dus niet. Dit probleem zou opgelost kunnen worden door jaarlijks grondmonsters te prikken van elk perceel, de NPK-toestand in de grond te bepalen en per perceel doelbewust te bemesten, rekening houdende met het gewenste bouwplan. Als intermediair zijn wij voor precisielandbouw. Werkbaar in theorie en praktijk. Daarbij is het ook meetbaar met het nemen van grondmonsters en daarom dus verdedigbaar.

De huidige gebruikersnormen stuwen de prijs van de ophaalbijdrage ook omhoog. Het veroorzaakt om die reden financieel ook een onbalans in de mestmarkt. Er is namelijk meer aanbod dan vraag wat in theorie niet zo zou hoeven zijn als er beter bemest zou worden via precisielandbouw. Duurzaam omgaan met nutriënten en landbouwgronden.

Afnemer: Het wordt wel moeilijker het moet niet strakker worden. Het is een product waar je niet zonder kan. Je moet veel rekening houden met wat heb je en wat mag je. Stikstof wordt een bron, wat wordt hey waard. Wordt het afrekenen of kan het worden verhuurd? Dat is een vraag... Het mestbeleid wordt bepaald door mensen achter bureau maar het moet in de praktijk wel kunnen.

Wat ziet u als grootste bedreiging van het mestbeleid? Wat baat u zorgen?

Leverancier: Het kost te veel geld. De marge op de liter melk zijn te laag en onze kosten zijn te hoog. Er moet uiteindelijk wel geld verdiend worden. De kosten van het afvoeren van de mest zijn te hoog. Ik wil liever de mest op mijn eigen bedrijf houden.

Vervoerder: De overheid. Veel van het huidige mestbeleid wordt bedacht achter een bureau, niet rekening houdende met de praktijk. Wet- en regelgeving moet er zijn en de daarbij behorende controle en handhaving ook, maar er is niet één partner zo onbetrouwbaar als de overheid.

Het vervoer van mest, de corebusiness van een mestintermediair, voelt voor een vervoerder soms als het vervoeren van een vracht vergif. Er zijn ontzettend veel regeltjes, verplichtingen en wanneer een fout gemaakt wordt, zijn de boetes en dwangsommen onzes inziens buiten proportioneel.

Het voldoen aan alle regels van het mestbeleid is zeer kostbaar. Wanneer de overheid nieuwe wet- en regelgeving bekend maakt, kan dit flink in de papieren lopen. Als vervoerder kun je hier niks aan doen, alleen maar aan toegeven.

Afnemer: Als je een bedrijf wilt overnemen, moet je behoorlijk gemotiveerd zijn. Er komen steeds meer regels. Het wordt nooit minder. Een conclusie kan zijn: stoppen. Ons bedrijf staat er al, maar het is steeds maar afwachten wat voor invloed het mestbeleid heeft. De zorgen moeten niet meer worden. En als wij worden afgerekend op stikstof wat is dan een alternatief?

Vindt u dat het digitale VDM toegevoegde waarde heeft?

Leverancier: Ja, digitaal direct doen. Je kan alle documenten veel makkelijker bewaren. En het is veel overzichtelijker.

Vervoerder: De digitale VDM wordt een hele uitdaging. Wij zitten momenteel in het tweede kwartaal van het jaar en wij zijn nu al druk bezig met de voorbereidingen van de E-VDM.

Wederom, in theorie kunnen zaken er prachtig uitzien die in praktijk niet werken. Onze grootste zorg is de planning in combinatie met de weersomstandigheden. Vooraf moeten vrachten aangemeld worden, zoveel uur van tevoren, maar wat als het weer onderweg omslaat? Of dat de uitrijder een technisch probleem heeft en er niet gelost kan worden? Momenteel wordt ter plaatse een andere afnemer gezocht, maar dat kan met een vooraanmelding niet meer. Daarnaast moet de planning een aantal uren van tevoren bekend zijn. Hoe gaat dat in praktijk indien onverwacht er een regenbui valt en er niet gelost kan worden? En wat als de leverancier of de afnemer niet tijdig akkoord geeft voor het leveren of afnemen van een vracht mest?

Kortom: wij zijn niet tegen het digitaliseren van zaken, maar het moet in praktijk wel werkbaar blijven. Momenteel is het ook een enorme papierwinkel (1 VDM bestaat uit 5 doorslagen) en dat zou absoluut anders moeten. Digitaliseren is prima, maar niet zoals ze van plan zijn met de E-VDM.

Afnemer: Geen probleem met digitaliseren voor de chauffeurs. Het moet in de planning passen en het weer moet meezitten. Ikzelf ben een groot fan van papier, dan heb je het direct onder ogen. Maar daar ontkom je niet aan.

Welke onderwerpen ziet u graag terug in het toekomstige gewijzigde mestbeleid? (Wat vindt u belangrijk).

Leverancier: Ik pas mij meer aan de regels die komen er steeds bijkomen. Uiteindelijk bepaald Brussel. Wel zou ik het mooi vinden om meer mest op mijn eigen land kwijt te kunnen, met ruil van kunst mest.

Vervoerder: Verruiming van de gebruiksnormen, precisielandbouw (NPK-toestand in de grond op pijl houden) en werkbaar wet- en regelgeving inclusief de handhaving. Milieubewuster werken en werkbaar digitaliseren. Nuchter boerenverstand gebruiken en niet alleen politiek bedrijven die de meerderheid van de kiezers wil horen. De gemiddelde kiezer of politica heeft geen verstand van landbouw. Die wil alleen biologisch, milieuverantwoord en duurzame landbouw zonder door- en na te denken over de lange termijn gevolgen. Een zwart/wit voorbeeld: het komt voor dat deze doelgroep een zware diesel rijdt, 4x per jaar naar het buitenland vliegt en biologische tomaten koopt, geteeld in Spanje.

Afnemer: De huidige regelgeving werkt benauwend. Er wordt iedere keer rekening gehouden met hoeveel vee en dit hoeft niet altijd. Wat meer vrijheid zou erg fijn zijn.

Hoe ziet u de toekomst, met betrekking tot steeds wijzigende mestbeleid, voor u?

Leverancier: Zo lang het goed te doen is ga ik verder en daarna zie ik wel wat er op mijn pad komt. Ik wil er plezier aan houden. Ik ben 60 en heb geen opvolging.

Vervoerder: Zoals ik al eerder zei, het grootste gevaar is de overheid. Daarbij kan het wisselen van de oppositiepartijen grote gevolgen hebben voor de wet- en regelgeving en het daarbij behorende beleid dat geschreven wordt. Het is belangrijk dat er boerenverstand in de politiek blijft.

Wet- en regelgeving hoeft niet te wijzigen wanneer het huidige beleid goed is. Wederom spreek ik weer over een balans. Alle partijen zouden baat bij hebben bij éénmalig nieuw beleid, waarmee alle partijen uit de voeten kunnen en waarvoor éénmalig kosten gemaakt hoeven te worden.

Afnemer: Het wordt alleen maar precisie landbouw. Ik heb bijvoorbeeld een stikstof strooier, dan wordt er uitgerekend hoeveel ik kwijt kan. En dan komt de vraag moet het mest plan aangepast worden of niet. Vink kan veel gemakkelijker strooien dan ikzelf omdat er computer op de strooier zit die precies aangeeft hoeveel er op het land komt. Als ik het zelf doe kan ik nooit zo precies zijn. In de

toekomst moet het niet meer rekenen worden dan het nu al is want dat werkt niet praktisch. Het mooiste en goedkoopste is zelf doen. Investerings zoals een kunstmeststrooier met computer is niet rendabel.

Waar heeft u met uw positie in de mest vooral baat bij?

Leverancier: Iedere kuub die niet wordt afgevoerd scheelt in de kosten. Dus meer mest thuishouden of de kosten moeten lager.

Vervoerder: Een balans. Een mestintermediair wil het hele jaar door kunnen rijden, dit is onder andere het verdienmodel van een vervoerder. Uiteraard zijn er piekmomenten in het voor- en najaar, maar een constante cashflow heeft wel de voorkeur. Ook wij zijn onderdeel van een landbouwketen en daar zijn wij trots op. Wij hebben dus grote baat bij een tevreden leverancier en afnemer, wij zijn de schakel tussen vraag- en aanbod van dierlijke meststoffen. Kortom: verruimen van gebruiksnormen, meer mestopslagen (minder verkeersbewegingen), milieubewuster werken en werkbaar digitaliseren.

Afnemer: De aanvoer van mest moet goede gehalten hebben. Zodat mijn land gevoed wordt. Daar wordt zeker rekening mee gehouden.

Hoe staat u als partij tegenover de overheid?

Leverancier: Heel erg kritisch, er gaan te veel dingen verkeerd. Er wordt te veel geroepen vanuit de overheid. Er is geen eenduidig beleid in. En het moet meer realistisch zijn, dit is het niet altijd. De maatregelen in de sector moeten zo zijn dat er draagvlak voor is. Als het niet gedragen wordt hebben de maatregelen weinig zin.

Vervoerder: Hierover is al veel gezegd. Er moet mestbeleid zijn, regelgeving is ook belangrijk. Maar wanneer er regels bedacht worden, moeten deze ook juist en proportioneel gehandhaafd worden. Ook in de mesthandel zitten spreekwoordelijke rotte appels en dat verdient betere handhaving. De huidige dwangsommen en boetes zijn te hoog en buitenproportioneel in verhouding met de fouten die soms gemaakt worden. Ook hier is de balans zoek. Mest is een prachtige voeding voor ons voedsel, geen vergif.

Afnemer: Het beleid wordt bepaald en daar moet je je op aanpassen. Als je dit niet doet dan krijg je nog meer regels. Het is een overlap van dingen, dat is jammer. Het moet wel leuk blijven.

Vindt u dat het mestbeleid positieve invloed heeft op iedere partij? Waarom?

Leverancier: De afnemer heeft mest, de vervoerder heeft kosten maar verdient ook. De leverancier moet van de overheid, dus is het een kostenpost. Wij hebben dan geen controle omdat Exlan alles in vult. En dan wordt er van uit gegaan dat het goed is. Ook stuurt Exlan de laatste gegevens naar RVO. Daar komt dan een steekproef dan klaar is het klaar. Dit komt omdat Exlan een grote groep leveranciers helpt en Exlan is gespecialiseerd. Iemand die het individueel invult dus als particulier, dan heb je veel strengere controles en dit kost meer tijd, geld en werk.

We zullen zien hoelang ik nog doorga, plezier is het grootste uitgangspunt.

Vervoerder: Het biedt duidelijkheid voor alle partijen, maar vergroot wel de kloof tussen de verschillende belangen.

Afnemer: Handig dat er een mestbeleid is, dan zijn de regels voor iedereen gelijk. Het overschot was alleen in Brabant. Maar in deze omgeving is dat niet zo en het wordt ons wel opgedragen. Het is een strenge beleidsvoering. Leveranciers worden gepusht naar woningen. Het lijkt allemaal mooi de saneringsregeling etc. Maar het komt erop neer dat zij dan nooit meer veehouder kunnen zijn. Er zijn dus veel adders onder het gras. En daardoor is er weinig vertrouwen in de plannen van de overheid. Het wordt steeds lastiger om het hoofd bovenwater te houden.

